

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi opioidiyliaannostusten vastalääkkeistä sekä laiksi lääkelain muuttamisesta

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi opioidiyliaannostusten vastalääkkeistä sekä laiksi lääkelain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki opioidiyliaannostusten vastalääkkeistä. Lisäksi ehdotetaan yksittäisiä muutoksia lääkelakiin. Lakiehdotuksilla laajennettaisiin tiettyjen toimijoiden mahdollisuuksia jaella nenäsumutemuotoista naloksonia, joka on maallikkoensiapuna käytettävä vastalääke opioidien aiheuttamaan hengenvaaralliseen yliannostukseen.

Lakien on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alusta.

Tausta

Esityksen tarkoituksena on pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausten mukaisesti toteuttaa toimia, jotka tukevat nuorten huumekuolemien vähentämistä. Erityisesti alle 25-vuotiaiden huumekuolemat ovat yleistyneet, ja opioidien yliannostuksesta johtuva kuolema on yksi keskeisimmistä ehkäistävissä olevista ennenaikaisen kuoleman syistä.

Opioidiyliaannostuksen aiheuttama kuolema voidaan pyrkiä estämään varhaisella puuttumisella ja antamalla potilaalle naloksonia jo ennen ensihoitohenkilöstön saapumista paikalle. Nenäsumutemuotoisen naloksonin odotetaan tulevan vuoden 2026 aikana myyntiin apteekkeihin itsehoitolääkkeenä, mutta sen tosiasialliseen saavutettavuuteen liittyy lainsäädäntöön ja lääkevalmisteen hintaan liittyviä esteitä. Tarvitaan muutoksia lainsäädäntöön, jotta mahdollisesti henkiä pelastava lääke olisi hätätilanteen varalta käytettävissä henkilöille, joilla on opioidiyliaannostuksen riski, sekä heidän läheisilleen.

Tavoitteet

Lakiehdotuksilla poistettaisiin nykyainsäädännön esteitä sekä luotaisiin uusia käytänteitä, joilla mahdollistettaisiin opioidiyliaannostusten vastalääkkeinä käytettävien naloksoninenäsumutteiden laaja jakelu maksutta ja nimettömästi. Uudessa opioidiyliaannostusten vastalääkkeitä koskevassa laissa säädettäisiin sosiaali- ja

terveydenhuollon palveluntajien ja päihdetyötä tekevien järjestöjen oikeudesta jakaa naloksoninenäsumutetta sekä jakeluun liittyvistä velvollisuuksista. Lääkelakiin lisättäisiin säännöksiä kyseisten lääkkeiden toimittamisesta sairaala-apteekista tai lääkekeskuksesta jakelua varten.

Esityksen tavoitteena on edistää naloksoninenäsumutteen saavutettavuutta henkilöille, joilla on opioidiylännösten riski sekä heidän läheisilleen. Tavoitteena on varmistaa, ettei lainsäädännöstä muodostuisi näille henkilöille esteitä naloksoninenäsumutteen vastaanottamiselle.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/2745/2026.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi tai postitse osoitteeseen:

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto

Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/2745/2026. Kirjaamoon sähköpostitse toimitettava lausunto pyydetään lähettämään ensisijaisesti sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus STM009:00/2026). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan **viimeistään 18.6.2026**.

Valmistelijat

Rosa Nokio
Lakimies
Puh. 0295 163 087
etunimi.sukunimi@gov.fi

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM009:00/2026> - Hankesivu – Projektsida

Liitteet:

[Utkast till RP till lag om motgift vid överdosering av opioider och lag om ändring av läkemedelslagen_lagtext.pdf](#) - Utkast – propositionens huvudsakliga innehåll och lagtext

[Luonnos_HE laiksi opioidiyliaannostusten vastalääkkeistä sekä laiksi lääkelain muuttamisesta.pdf](#)

Jakelu:

A-klinikkasäätiö
Diakonissalaitos
Eduskunnan oikeusasiamies
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
Ensi- ja turvakotien liitto ry
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Fimea
Folkhälsan
Helsingin kaupunki
Humaania Päihdepolitiikkaa ry
HUS apteekki
HUS-yhtymä
Hyvinvointiala HALI ry
Hätäkeskuslaitos
Irti Huumeista ry
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Kainuun hyvinvointialue
Kalliolan Settlementti
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Kipinä ry
Kirkkopalvelujen Riippuvuustyön kehittämissyksikkö
KoKoA Koulutetut Kokemusasiantuntijat ry
KRAN rf
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lupa- ja valvontavirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Mielenterveyden Keskusliitto
MIELI Suomen Mielenterveys ry
Myrkytystietokeskus
Navamedic ASA
Oikeuskanslerin virasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
PEPP - Rusmedelsförebyggande arbete r.f.
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkanmaan hyvinvointialueen sairaala-apteekki
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Poliisihallitus
Positiiviset ry
päihdelääketieteen yhdistys ry
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Raittiuden Ystävät ry
RETS Rikoksettoman elämän tukisäätiö
Riemu Finland ry
Riippuvuudet ry
Rinnekodit oy
SAMHA ry
Satakunnan hyvinvointialue
Sininauhaliitto
Sininauhasäätiö
Sirkkulanpuiston toimintayhdistys ry
Sisäministeriö
SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry
Sovatek-säätiö
Stop Huumeille ry
Suoja-Pirtti ry
Suomen Lumme ry / Käyttäjähdistys ry
Suomen Lääkäriliitto
Suomen NMKY:n liitto
Suomen Punainen Risti
Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus ry
Suomen Vanhempainliitto ry
Suomen Valkonauhaliitto ry
Syöpäjärjestöt

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Toimiva ry
Tukikohta ry
Tulli
Turun yliopistollinen keskussairaala
Understödsföreningen för svenskspråkig missbrukarvård r.f.
Vailla vakinaista asuntoa ry
VAK ry
Valtiovarainministeriö
Vankiterveydenhuolto
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
YAD ry
Y-Säätiö
Ålands hälso- och sjukvård

Lausunnonantajan lausunto

1–3 § Lain soveltamisala ja määritelmät

4–5 § Jakelun maksuttomuus ja nimettömyys

5 § Jakeluun liittyvät velvollisuudet

6 § Jakelu osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajan muuta lääkehuoltoa

Komenttine lääkelain muutoksista (7§, 62 §, 65 §)

Esityksen vaikutukset

Muut esitysluonnokseen liittyvät kommentit

Puumalainen Taneli
Sosiaali- ja terveysministeriö

Nokio Rosa
Sosiaali- ja terveysministeriö